

Annika Soranta

Yksityisyrityksen muuttaminen osakeyhtiöksi

Opinnäytetyö
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
Liiketalouden koulutusohjelma
Syksy 2013

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma
Tekijä(t) Annika Soranta	
Työn nimi Yksityisyrityksen muuttaminen osakeyhtiöksi	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot Taloushallinto	Ohjaaja(t) Matti Haataja Toimeksiantaja
Aika Syksy 2013	Sivumäärä ja liitteet 40
<p>Tämän opinnäytetyön aiheena oli yritysmuodon muutos yksityisyrityksestä osakeyhtiöksi case-yrityksessä. Työn toimeksiantaja oli tilitoimisto, jonka asiakas case-yritys on. Yritysmuodon muutos voi tulla aiheelliseksi yritystoiminnan kasvaessa ja laajentuessa.</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli tarkastella yritysmuodon muutosta kannattavan liiketoiminnan ja yrittäjän näkökulmasta. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää yrittäjälle, kumpi yritysmuoto on kannattavampi vaihtoehto verotuksellisesti, yksityisyritys vai osakeyhtiö. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa yrittäjälle tietoa osakeyhtiöstä yritysmuotona ja siitä, miten yritysmuodon muutos käytännössä tapahtuu ja mitä toimenpiteitä se aiheuttaisi. Tutkimusongelmat olivat: Miten muutos yksityisyrityksestä osakeyhtiöksi käytännössä tapahtuu? Miten yksityisyritystä ja osakeyhtiötä verotetaan? Kumpi yritysmuoto on kannattavampi vaihtoehto yritykselle, yksityisyritys vai osakeyhtiö?</p> <p>Opinnäytetyö oli kvalitatiivinen tutkimus. Teoreettinen viitekehys koostui yksityisyrityksen ja osakeyhtiön toiminnasta, niiden vertailusta ja yritysmuodon muutoksesta. Opinnäytetyön tutkimusaineisto koostui alan kirjallisuudesta, laeista, case-yrityksen vuoden 2011 ja 2012 tilinpäätöstiedoista sekä case-yrityksen tilitoimiston kirjanpitäjän antamista yrityksen tiedoista. Empiirisessä osiossa laskettiin yrityksen maksettava veron määrä yksityisyrityksenä ja osakeyhtiönä.</p> <p>Opinnäytetyöstä selviää, että yritysmuodot eroavat toisistaan monin eri tavoin muun muassa hallinnon, vastuun ja verotuksen näkökulmasta. Nämä kannattaakin huomioida yritysmuodon muutoksessa. Verolaskelmien mukaan yritys kannattaa muuttaa osakeyhtiöksi, koska osakeyhtiönä yrityksen täytyy maksaa vähemmän veroja kuin yksityisyrityksenä. Yritysmuodon muutoksessa täytyy kuitenkin huomioida monia tekijöitä, jotta se menee lain mukaisesti oikein.</p> <p>Valmiin opinnäytetyön tarkoituksena on antaa tietoa case-yrittäjälle yritysmuodon muutoksesta sekä sen kannattavuudesta hänen yrityksen näkökulmasta.</p>	
Kieli	Suomi
Asiasanat	Yksityisyritys, osakeyhtiö, yritysmuodon muutos
Säilytyspaikka	☐ Verkkokirjasto Theseus ☐ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Business	Degree Programme Business Administration
Author(s) Annika Soranta	
Title Change of Company Form from a Private Enterprise to a Limited Company	
Optional Professional Studies Business Administration and Law	Instructor(s) Matti Haataja
	Commissioned by
Date Autumn 2013	Total Number of Pages and Appendices 40
<p>The topic of this thesis was the change of company form from a private enterprise to a limited company in the case company. This thesis was commissioned by the accounting firm whose customer the case company is.</p> <p>The purpose of this thesis was to examine the change of company form from profitable business and the entrepreneur's point of views. The goal was clarify for the entrepreneur which company form is a more profitable option tax-wise: private enterprise or limited company. The purpose was to provide the entrepreneur formation about the limited company, what the change of company form involves in practice and what measures have to be taken. The research questions were: How does the change of company form happen in practice? How are private enterprises and limited companies taxed? Which company form is more profitable?</p> <p>This thesis was qualitative. The theoretical reference material consists of the operations of a private enterprise and a limited company and their comparison, as well as the change of company form. The material is made up of literature, laws, the case company's 2011 and 2012 financial statements and the case company's accountant information. The empirical part includes the calculations of the amount of tax payable by the company as private company and a limited company.</p> <p>The thesis clarified how the company forms differ from each other in many ways. The tax calculations indicated that the company should change into a limited company because it would have to pay less tax.</p> <p>The completed thesis will provide the entrepreneur information on the change of company form and the profitability from his company's viewpoint.</p>	
Language of Thesis Finnish	
Keywords	Private enterprise, Limited company, Change of company form
Deposited at	☐ Electronic library Theseus ☐ Library of Kajaani University of Applied Sciences

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 YKSITYISYRITYS JA OSAKEYHTIÖ	3
2.1 Hallinto ja vastuu	4
2.2 Varojen nosto ja verotus	7
3 YRITYSMUOTOJEN VERTAILU	15
4 YRITYSMUODON MUUTOS YKSITYISYRITYKSESTÄ OSAKEYHTIÖKSI	17
4.1 Osakeyhtiön perustaminen	17
4.2 Jatkuvuus	18
4.3 Identtisyys	18
4.4 Vastuu	19
4.5 Verotus	20
4.6 Poistot	22
5 YRITYSMUODON MUUTOS CASE YRITYKSESSÄ	23
5.1 Laskelmat yhtiömuodon muutoksesta	23
5.1.1 Yksityisyrittäjän verotus	23
5.1.2 Osakeyhtiön verotus	26
5.2 Verolaskelmien yhteenveto ja yritysmuodon muutos	33
5.3 Hallitusohjelma 2014	33
6 POHDINTA	35
LÄHTEET	38

1 JOHDANTO

Yrittäjällä on vapaus valita yritystoiminnan harjoittamisen muoto. Luonnollinen henkilö voi toimia omana itsenään tai hän voi perustaa toimintaansa varten yhtiön tai yhteisön. Yritystoiminta alkaa usein yksityisyrittäjänä. Toiminnan laajentuessa ja kasvaessa saattaa erilaiset yritysjärjestelyt tulla ajankohtaisiksi. Voiton tavoittelu on yritystoiminnassa keskeistä ja yritystoiminnan tuloksena syntyy tavalla tai toisella taloudellista hyötyä yrittäjälle. Voitosta täytyy maksaa veroa. Yritysmuotoja verotetaan eri tavoin, joten verotuksella on yritystoiminnassa ja yritysmuotojen valinnassa suuri merkitys. (Villa ym. 2007, 17 – 18.)

Tämän opinnäytetyön aiheena on yritysmuodon muuttaminen yksityisyriyksestä osakeyhtiöksi case-yrityksessä. Yritysmuodon muutos on suuri etenkin yrittäjälle itselleen, koska sen seurauksena muuttuu vastuu ja toimivalta. Yrityksen toiminnan ja tuloksen kasvaessa osakeyhtiömuoto on alkanut kiinnostaa yrittäjää, mutta yrittäjä on ollut kuitenkin vielä epävarma siitä. Opinnäytetyö tulee tarjoamaan hänelle tietoa muutoksesta juuri hänen yrityksen näkökulmasta.

Opinnäytetyössä tarkastellaan yritysmuodon muutosta kannattavan liiketoiminnan kannalta ja yrittäjän näkökulmasta. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää yrittäjälle, kumpi yritysmuoto on kannattavampi vaihtoehto verotuksellisesti, yksityisyritys vai osakeyhtiö. Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa yrittäjille tietoa osakeyhtiöstä yritysmuotona ja siitä, miten yritysmuodon muutos käytännössä tapahtuu ja mitä toimenpiteitä se aiheuttaisi. Opinnäytetyöntutkimusongelmat ovat:

- Miten muutos yksityisyriyksestä osakeyhtiöksi käytännössä tapahtuu?
- Miten yksityisyritys ja osakeyhtiö eroavat toisistaan?
- Miten yksityisyritystä ja osakeyhtiötä verotetaan?
- Kumpi yritysmuoto on kannattavampi vaihtoehto yritykselle, yksityisyritys vai osakeyhtiö?

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys muodostuu yksityisyriyksen ja osakeyhtiön toiminnasta, niiden vertailusta sekä yritysmuodon muutoksesta. Työn empiirinen osio muodostuu verolaskelmista. Siinä on laskettu maksettava verojen määrä yksityisyriyksessä ja silloin, jos yritys toimisi osakeyhtiönä.

Yksityisyrittäjien lisäksi yritysmuotoja ovat avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö ja osuuskunta. Tässä opinnäytetyössä käsitellään kuitenkin vain yksityisyrittäjien muuttamista osakeyhtiöksi, koska case-yrityksessä muutettavaksi yritysmuodoksi yrittäjä on valinnut osakeyhtiön. Henkilöyhtiömuodot, julkinen osakeyhtiö ja osuuskunta jäävät opinnäytetyön aihealueen ulkopuolelle.

Aiheesta on tehty aiemmin vastaavanlaisia opinnäytetöitä. Case-yritykselle tämä on kuitenkin yksilöllinen tutkimus, koska tässä opinnäytetyössä selvitetään yritysmuodon muutosta kyseisen yrityksen näkökulmasta, joten täysin samanlaista työtä ei ole aiemmin tehty.

2 YKSITYISYRITYS JA OSAKEYHTIÖ

Yksityisyrittäjä

Oikeudellisesti yksinkertaisin yritystoimintamuoto on toimia yksityisenä elinkeinonharjoittajana, eli liikkeenä tai ammatinharjoittajana (Juote & Ukkola 1998, 16). Yksityisyrittäjän perustaminen on helppoa ja yksinkertaista, koska siihen ei tarvita erillistä sopimusta tai lupaa. Verohallinnolle sekä tarvittaessa kaupparekisteriin täytyy kuitenkin tehdä ilmoitus toiminnan aloittamisesta. Yrittäjällä on ilmoitusvelvollisuus yritystoiminnan aloittamisesta. (Verohallinto 2010a.)

Yleiskielessä elinkeinon- ja ammatinharjoittamisesta käytetään usein nimitystä toiminimi. Tässä työssä käytetään tästä yritysmuodosta nimeä yksityisyrittäjä. Yksityisyrittäjä eli liikkeen- ja ammatinharjoittaja on luonnollinen henkilö, joka yrittää omissa nimissään. Oikeushenkilö ei voi harjoittaa yksityisyrittäjyyttä. Suomessa yksityisyrittäjänä voi toimia henkilö, jonka asuinpaikka on Euroopan talousalueella. Alle 18-vuotias voi toimia myös yksityisyrittäjänä, mutta siihen vaaditaan yleensä huoltajan suostumus. Yksityisyrittäjän täytyy pitää kirjanpitoa kirjanpitolain edellyttämällä tavalla sekä veronsaajalle täytyy ilmoittaa toiminnasta saadut tulot. (Verohallinto 2010a; Villa ym. 2007, 20 - 21.)

Osaakeyhtiö

Osaakeyhtiömuotoja on kaksi: yksityinen ja julkinen osaakeyhtiö. Tässä opinnäytetyössä käsitellään yksityistä osaakeyhtiötä. Molemmat yhtiömuodot ovat osakkeenomistajista riippumattomia oikeushenkilöitä rekisteröimisestä lähtien. Osaakeyhtiöllä voi olla oikeuksia ja velvollisuuksia eli oikeuskelpoisuus. Lisäksi osaakeyhtiö voi itsenäisesti määrätä yhtiön oikeuksista ja velvollisuuksista eli sillä on oikeustoimikelpoisuus. Osaakeyhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajille, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. (Villa ym. 2007, 58 - 59.)

Yksi tai useampi henkilö tai yritys voi perustaa osaakeyhtiön. Osaakeyhtiön perustamisesta täytyy ilmoittaa verohallinnolle ja kaupparekisteriin Y1 perustamisilmoituslomakkeella. Osakkeenomistajat tekevät kirjallisen perustamissopimuksen ja myös allekirjoittavat sen.

(Verohallinto 2010b.) Perustamissopimuksessa on sopimuksen päivämäärä, kaikki osakkeen omistajat ja kunkin merkitsemät osakkeet, osakkaan yhtiölle maksettava summa, osakkeen maksuaika sekä yhtiön hallituksen jäsenet (Villa ym. 2007, 62). Perustamissopimukseen täytyy liittää myös yhtiöjärjestys. Yhtiön tilikaudesta täytyy myös ilmoittaa, joko perustamissopimuksessa tai yhtiöjärjestyksessä. Osakeyhtiö syntyy, kun se on merkitty kaupparekisteriin. Kaupparekisteriin ilmoitus tehdään kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimuksen allekirjoituksesta. Osakeyhtiön pääoman täytyy olla perustamishetkellä vähintään 2500 euroa ja se maksetaan yhtiölle kokonaan ennen kaupparekisteriin ilmoittamista. (Verohallinto 2010b.)

2.1 Hallinto ja vastuu

Yksityisyrittäjä

Yrittäjä on toiminnassaan itsenäinen ja hän voi tehdä yritystä koskevat päätökset itsenäisesti eli tehdä sopimuksia ja muita oikeustoimia. Kaikki yritystä koskevat sitoumukset sitovat yrittäjää itseään. (Villa ym. 2007, 20 - 21.) Yksityisyrittäjä ei ole tilintarkastusvelvollinen. Se on täysin vapaaehtoista, mutta kuitenkin suositeltavaa. (Tilintarkastuslaki 2:4 §.)

Yksityisyrittäjä edustaa itse yritystään, toimii sen puolesta ja kirjoittaa toiminimen itsenäisesti. Yrittäjä on kokonaisvaltaisessa vastuussa toiminnastaan. Kirjanpidollisesta erillisyydestä huolimatta yrittäjän yksityistaloutta ja yritystoiminnassa käytettävää omaisuutta ei erotella, vaan yrittäjä muodostaa yhtenäisen taloudellisen kokonaisuuden niistä. Yrittäjä tekee omissa nimissään yrityksiä koskevat oikeustoimet. Kaikki sitoumukset, joita hän tekee elinkeinotoiminnassaan, sitovat häntä itseään. Yksityisyrittäjän varat ovat vapaasti käytettävissä yrittäjän yksityistaloudessa. Yrittäjä saa tuottamansa voitot itselleen, mutta joutuu samalla myös kantamaan henkilökohtaisesti vastuun syntyvistä tappioista. Lähtökohtaisesti yrittäjä rahoittaa toimintansa omilla varoillaan tai velalla ja vastaa veloista myös henkilökohtaisesti. (Villa ym. 2007, 21 - 22.)

Osakeyhtiö

Yhtiökokous ja hallitus ovat osakeyhtiön pakollisia elimiä. Sillä voi olla myös toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto. Yhtiön johdon apuna voi olla myös muita toimivia elimiä. (Villa ym. 2007, 72.)

Yhtiökokous on osakeyhtiön ylin elin, jossa osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaa. Yhtiökokouksen tehtävistä voidaan määrätä yhtiöjärjestyksessä, mutta ne löytyvät myös osakeyhtiölaista. Jokaisella osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen ja käyttää siellä puhe- ja päätösvaltaa. Yhtiön osakkeenomistajat, jotka ovat kokouksessa läsnä tai laillisesti edustettuina, muodostavat yhtiökokouksen. Hallitus kutsuu yhtiökokouksen koolle. Kokouskutsu täytyy toimittaa aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta. Yhtiökokous pidetään yhtiön kotipaikassa. Osakkeenomistajat voivat yksimielisinä päättää yhtiökokoukselle kuuluvista asioista pitämättä yhtiökokousta. Päätöksestä on kuitenkin laadittava kirjallinen asiakirja ja se tulee päivätä sekä allekirjoittaa. (Villa ym. 2007, 73 ja 76.)

Yhtiökokouksia on kahdenlaisia, varsinainen ja ylimääräinen yhtiökokous. Varsinaisen yhtiökokouksen pitoaika määrätään etukäteen, mutta ylimääräisiä yhtiökokouksia voidaan pitää aina tarpeen mukaan. Yhtiökokouksissa voidaan päättää vain sellaisista asioista, jotka mainitaan kokouskutsussa tai jotka yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluvat yhtiökokouksen käsiteltäväksi. Varsinainen yhtiökokous täytyy pitää kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä ja siellä käsitellään muun muassa tilinpäätöksen vahvistaminen, taseen osoittaman voiton käyttäminen, hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan valitseminen sekä mahdolliset muut yhtiöjärjestyksen perusteella käsiteltävät asiat. Ylimääräinen yhtiökokous pidetään, jos se on tarpeellista, osakkeenomistaja tai tilintarkastaja vaatii tai yhtiöjärjestyksessä on määrätty sen pitämisestä. (Villa ym. 2007, 73 - 74.)

Hallitus on pakollinen toimielin yhtiössä. Sen tehtävänä on huolehtia yhtiön johtamisesta, toiminnan järjestämisestä, yhtiökokouksen päätöksen toimeenpanosta sekä yhtiön edustamisesta. Hallitukselle kuuluvat kaikki ne tehtävät, jotka eivät kuulu osakeyhtiölain tai yhtiöjärjestyksen mukaan muille. Hallitus vastaa muun muassa siitä, että kirjanpito ja varainhoito on asianmukaisesti järjestetty sekä siitä, että hallitus toimii yhtiön edun mukaisesti. Hallitukselle kuuluu myös yleistuimivalta edustaa yhtiötä. Hallitus koostuu vähintään yhdestä luonnollisesta henkilöstä, jonka yhtiökokous valitsee. Hallituksen jäsenenä ei voi esimerkiksi olla

oikeushenkilö, alaikäinen tai konkurssissa oleva. Hallituksen päätökset tehdään yksinkertaisella enemmistöllä eli enemmistön mieliala tulee päätökseksi, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Hallitus on päätösvaltainen, kun kokouksessa on paikalla yli puolet jäsenistä. (Villa ym. 2007, 78 – 79.)

Yhtiö voi valita toimitusjohtajan, mutta se on täysin vapaaehtoista ja yhtiön sisäinen asia. Sen valitsemisesta voidaan määrätä yhtiöjärjestyksessä tai hallituskin voi halutessaan määrätä sen. Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen määräysten ja ohjeiden mukaisesti. (Mähönen & Villa 2007, 96.)

Osakeyhtiön täytyy valita tilintarkastaja sen mukaan kuin tilintarkastuslaissa ja muissa laeissa siitä säädetään. Tilintarkastaja tarkastaa, että kirjanpito on tehty hyvää kirjanpitolapaa noudattaen sekä sen, että tilinpäätös on tehty tilintarkastusta koskevaa sääntelyä ja hyvää kirjanpitolapaa noudattaen. Tilintarkastaja tarkastaa myös yhtiön hallinnon. Tilintarkastajan täytyy olla riippumaton yhtiön suhteen sekä sen johtoon. Tilintarkastajaksi valitaan hyväksytty tilintarkastaja eli KHT (Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja) tai HTM (Kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja) tutkinnon suorittanut tilintarkastaja, jos tilintarkastajan valinnasta on määrätty yhtiöjärjestyksessä. Yhtiökokous valitsee tilintarkastajan. Tilintarkastaja voidaan jättää valitsematta, jos yhtiön päättyneellä ja sitä edellisellä tilikaudella on täyttynyt enintään yksi seuraavista kolmesta ehdosta: 1) taseen loppusumma yli 100 000 euroa, 2) liikevaihto yli 200 000 euroa ja 3) palveluksessa keskimäärin yli kolme henkilöä. (Villa ym. 2007, 82.)

Osakkeenomistajilla on rajoitettu vastuu yhtiön sitoumuksista. Osakkeenomistajat eivät ole yhtiöoikeudellisessa vastuussa yhtiön sitoumuksista ja velvoitteista muulla määrällä kuin sijoittamallaan pääomalla yhtiöön. Osakkeenomistajat saavat luottaa, että heidän ei tarvitse kantaa suurempaa riskiä yhtiön liiketoiminnasta kuin mahdollisuutta hävitä sijoittamansa pääoman verran. Osakkeenomistajan velkoja ei voi periä saamisiaan osakeyhtiöltä eikä osakeyhtiön velkoja voi periä saamisiaan osakkeenomistajalta. Yhtiöllä ja osakkeenomistajilla on siis vastuiden ja varallisuuspiirin erillisyyks. Osakkeenomistajien rajoitettu vastuu sallii yrityksen omistuksen, johtamisen ja rahoituksen eriytymisen. (Mähönen & Villa 2007, 18 - 19.)

2.2 Varojen nosto ja verotus

Yksityisyrittäjä

Varojen nosto

Kaikki yksityisyrittäjän tuotot ovat yrittäjän omia tuloja ja ovat suoraan yrittäjän käytettävissä. Yrittäjä ei maksa itselleen palkkaa, vaan hän voi nostaa varoja vapaasti yrityksestä yksityisnostoina. Yrittäjän ei tarvitse tehdä erillistä päätöstä varojen nostamisesta. Yrittäjä ei voi maksaa puolisolleen tai alle 14-vuotiaalle lapselleen palkkaa, vaan hän nostaa nekin yksityisnostoina. Yksityisnostot ovat verovapaata tuloa, jotka vain pienentävät yrityksen omaa pääomaa. (Villa ym. 2007, 22.)

Verotus

Elinkeinotoiminnan tulos lasketaan tuloverotuksessa elinkeinoverolaissa säädetyllä tavalla. Elinkeinoverolaki (EVL) on peruslaki elinkeinotoiminnan tuloksen määrittämisestä verotuksessa. Veronalaiset tulot ja vähennyskelpoiset menot jaksotetaan verovuosien tuotoiksi ja kuluiksi. (EVL 1 – 2 §.) Veronalaisia elinkeinotuloja ovat elinkeinotoiminnassa rahana tai rahanarvoisena ansiona saadut tulot eli suoritteista, tavaroista ja palveluista saatuja vastikkeita. Ne ovat sen verovuoden tuottoja, jonka aikana ne on saatu. (Villa ym. 2007, 176.)

Yksityisyrittäjän tulos jaetaan yrittäjän henkilökohtaiseen pääoma- ja ansiotuloon. Yritystoimintaa ei veroteta erikseen. Jaettava yritystulo saadaan, kun vähennetään elinkeinotoiminnan tuotoista elinkeinotoiminnan kulut eli tulon hankkimiseen aiheutuneet menot. Tuloksesta vähennetään myös mahdolliset aikaisempien vuosien tappiot. (Villa ym. 2007, 163.)

Pääomatulo saadaan yrityksen edellisen vuoden nettovarallisuudesta. Nettovarallisuus saadaan vähentämällä elinkeinotoiminnan varoista sen velat. Nettovarallisuuteen ei oteta huomioon yrittäjän yksityistalouden varoja ja velkoja, vaan pelkästään elinkeinotoimintaan kuuluvat varat ja velat. Elinkeinotoiminnan varoihin kuuluu muun muassa tuotteiden varasto ja omistettu liiketila. Nettovaroihin lisätään 30 % elinkeinotoiminnan maksetuista veronalaisista palkkoista. Palkkoihin huomioidaan vain verovuoden päättymisestä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetut palkat. Pääomatulon osuus on 20 %:n vuotuinen tuotto edellisen vuo-

den nettovarallisuudesta. Yrittäjän niin vaatiessa, pääomatulon osuus voi olla myös 10 % tai 0 %. Yrittäjä voi laskea, millä prosentilla hänen täytyy maksaa vähiten veroa. Jos yrittäjä tekee vaatimuksen, pääomatulon osuus pienenee ja ansiotulona verotettavan tulon määrä suurenee. Pääomatulovero on 30 % ja yli 50 000 euron pääomatuloista vero on 32 %. (Yrittäjät 2012.)

Yrityksen nettovarallisuus voi muodostua negatiiviseksi. Pääomatulo-osuutta ei ole, jos yrityksen velat ovat suuremmat kuin varat eli nettovarallisuus on negatiivinen. Tässä tapauksessa koko tulo verotetaan yrittäjän ansiotulona. (Verohallinto 2012d.)

Ansiotulo-osuus saadaan, kun jaettavasta yritystulosta vähennetään pääomatulo-osuus. Erotukseksi jäävä osuus on yrittäjän ansiotuloa. Ansiotulosta maksetaan veroa valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle. Kunnallisveroprosentti määräytyy oman kotikunnan tuloveroprosentin mukaan samoin kuin kirkollisvero oman seurakunnan tuloveroprosentin mukaan. Lisäksi tulon perusteella maksetaan vielä sairaanhoitomaksu (1,47 % vuonna 2013) ja päivärahamaksu (0,88 % vuonna 2013). Yrittäjä joutuu maksamaan korotettuja sairaanhoito- ja päivärahamaksuja. (Verohallinto 2012d.)

Ansiotuloveroa verotetaan progressiivisesti (Kuvio 1.). Progressiivinen verotus tarkoittaa sitä että, mitä suuremmat ansiotulot ovat, sitä isommalla veroprosentilla sitä verotetaan. (Verohallinto 2012d.)

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
16 100—23 900	8	6,5
23 900—39 100	515	17,5
39 100—70 300	3 175	21,5
70 300—100 000	9 883	29,75
100 000—	18 718,75	31,75

Kuvio 1. Valtion tuloveroasteikko 2013 (Verohallinto 2013b)

Tappiot ja negatiivinen oma pääoma

Elinkeinotoiminnan tappiolla tarkoitetaan tappiollista tulosta elinkeinoverolain mukaisesti laskettuna. Tappio voidaan vahvistaa tulolähteen tappioksi tai siirtää vähennettäväksi pääomatuloista, mutta siitä täytyy olla erillinen vaatimus. Vahvistettu tappio vähennetään elinkeinotoiminnan tulolähteen tuloksesta seuraavien kymmenen vuoden aikana. Jos tappioita on useampia, ne vähennetään siinä järjestyksessä, jossa ne ovat syntyneet ja sitä mukaan kuin tuloa syntyy. Tappio voidaan vaatia vähennettäväksi pääomatuloista joko kokonaan tai osittain sen syntymisvuonna, jolloin se vähennetään 30 %:n verokannalla. (Verohallinto 2013d; Verohallinto 2013f.)

Elinkeinoverolain 18.2 §:n mukaan kaikkia yrityksen korkoja ei voida vähentää verotuksessa, jos yrityksen oma pääoma on negatiivinen yrittäjän yksityisnostojen vuoksi. Jos yksityisnostoihin ei ole riittänyt tilikauden voitto tai voittovarot, vaan niitä on rahoitettu vieraalla pääomalla, korot jätetään vähentämättä verotuksessa. Pelkästään negatiivisen oman pääoman perusteella ei siis voi evätä lainoihin liittyvien kurssitappioiden eikä lainan sivukulujen vähentämistä elinkeinotoiminnasta. Vähennyskelvottomuus koskee siis vain korkoja, ei muita lainakuluja. (Ossa 2011, 195.)

Toimintavarauks

Toimintavarauksella tarkoitetaan vähennystä, joka kirjataan kuluksi ennen menon suorittamisvelvollisuuden syntymistä. Varaus eroaa kuluista siten, että varausta vastaavaa menoa tai menetystä ei ole syntynyt. Varaukset ovat etukäteen tulosvaikutteisesti kirjattuja menoja. Toimintavarauksella voidaan pienentää verotettavaa tuloa. (Villa ym. 2007, 200 - 201.)

Toimintavaraukseksi luetaan 30 % verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetuista ennakonpidätyksen alaisista palkoista (Kuvio 2.). Toimintavarauks on kirjanpitosidonnainen. Se sallitaan verotuksessa, jos yhtä suuri vähennys on tehty kirjanpidossakin. Toimintavarauks ei voi kirjata kirjanpitoon suurempana kuin se hyväksytään verotuksessa. (Villa ym. 2007, 200 – 201; Myrsky & Linnakangas 2010, 280.)

Toimintavarauksen enimmäismäärä määritetään joka vuosi erikseen (Kuvio 2.). Jos yrityksellä on aiempia toimintavarauksia, niiden yhteismäärä ei saa ylittää 30 % tilikauden aikana

maksettujen ennakonpidätyksenalaisten palkkojen määrästä. (Myrsky & Linnakangas 2010, 279.)

Yrittäjä voi käyttää toimintavarausta tulossuunnittelun keinona. Verovelvollinen voi hyvänä vuonna tehdä varauksen tai lisätä sitä maksimimäärään, jolloin se pienentää verotettavaa tulonosuutta. Huonona vuonna sen voi taas purkaa tulosta parantamaan. (Villa ym. 2007, 202.)

Esimerkki

Yksityisyritys A on maksanut verovuonna 2010 ennakonpidätyksenalaisia palkkoja 50.000 euroa. Se voi tehdä enintään 15.000 euron toimintavarauksen ja vähentää verotettavasta tulostaan kyseisen summan. Mikäli yrityksen maksamat palkat ovat vuonna 2011 70.000 euroa, toimintavarauksen enimmäismäärä on 21.000 euroa. Koska vuonna 2010 on jo tehty 15.000 euron toimintavaraus, verovuonna 2011 toimintavarausta voidaan lisätä 6.000 eurolle. Verovuonna 2011 voidaan siten vähentää yrityksen verotettavasta tuloksesta mainittu 6.000 euroa. Mikäli yritys ei maksa vuonna 2012 ollenkaan palkkoja, tulee 21.000 euroa toimintavarausta tulouttaa vuoden 2012 tulokseen.

Kuvio 2. Toimintavaraus (Ossa 2011, 156 – 157)

Osakeyhtiö

Varojen nosto

Osakeyhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkaille, ellei yhtiöjärjestyksessä sanota toisin. Voiton jakaminen ei ole osakkeenomistajille vapaata, vaan sitä sääntelevät varojenjako koskevat osakeyhtiölain säännökset. Yksityisnostot eivät ole mahdollisia osakeyhtiössä. Osakeyhtiössä yhtiömiehet voivat nostaa varoja osinkoina, palkkana tai osakslainana. Osakslainan antamisen täytyy kuitenkin olla yhtiön toiminnan kannalta liiketaloudellisesti perusteltua. Osakslainan antaminen ei saa heikentää yhtiön maksukykyisyyttä. Varoja

voidaan jakaa vapaan oman pääoman rahastosta, osakeyhtiön osakepääomaa alentamalla, hankkimalla ja lunastamalla omia osakkeita sekä purkamalla yhtiö ja poistamalla se rekisteristä. (Mähönen ym. 2007, 151 - 152.)

Osakeyhtiössä voidaan maksaa palkkaa ja antaa luontoisetuja yhtiössä työskenteleville osakkaille. Palkansaajalle voidaan maksaa myös päivärahaa ja kilometrikorvausta. Luontoisetu tulee ottaa mukaan palkkakirjanpitoon ja sitä tulee käsitellä palkan tavoin. Maksetun palkan ja luontoisetujen täytyy olla kohtuullisia tehtyyn työhön nähden. Kohtuuttoman suuri palkka voi johtaa peiteltyyn osingon verotukseen. (Verohallinto 2012a.)

Osingonjako on tilikauden ja aiempien tilikausien voiton jakamista. Osingonjako perustuu viimeksi päättyneen tilikauden vahvistettuun tilinpäätökseen. Yhtiö voi päättää jakaa osinkoa yhtiökokouksen päätöksellä. Osingon määrä on korkeintaan se mikä jää jäljelle, kun tilinpäätöksen taseesta on vähennetty tappiot ja pakolliset menot. Osinkoa voidaan jakaa, kun yhtiöllä on vapaata omaa pääomaa. Osakeyhtiölain mukaan varoja ei saa jakaa, jos tiedetään, että yhtiö ei ole maksukykyinen tai jako aiheuttaisi maksukyvyttömyyden. (Verohallinto 2012a; Yrittäjät 2012.)

Verotus

Osakeyhtiön verotus

Osakeyhtiön tuloverotuksessa lähtökohtana on, että yhtiö on erillinen verovelvollinen omistajistaan. Osakeyhtiöt maksavat yhteisövero. Yhteisövero on osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen maksama tulovero, joka on 24,5 % yhteisön verotettavasta tulosta. Verotettava tulo saadaan vähentämällä vähennyskelpoiset menot veronalaisista tuloista. (Verohallinto 2013e.)

Osakkaan verotus

Osakeyhtiössä voidaan maksaa palkkaa ja antaa luontoisetuja osakkaille, kuten edellä on jo mainittu. Osakasta verotetaan palkasta ansiotulona osakkaan henkilökohtaisen veroprocentin mukaan. Yhtiö saa vähentää verotettavasta tulostaan maksamansa palkan ja siitä menevän sosiaaliturvamaksun. (Verohallinto 2012a.)

Osakeyhtiö voi antaa osakkaalleen myös osakslainaa. Osakslaina on osakkaan pääomatuloa, jos lainaa ei ole maksettu takaisin saman kalenterivuoden aikana. Pääomatulona verottamisen edellytyksenä on, että osakas, hänen perheenjäsen tai he yhdessä omistavat vähintään 10 % yhtiön osakkeista tai vastaavan osuuden osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Jos osakslainaa ei veroteta pääomatulona, siitä tulee periä kohtuullista korkoa. Mikäli korkoa ei peritä tai se on käypää korkoa alhaisempi, tällainen katsotaan verotuksessa peiteltyksi osingoksi. Kohtuullisena korkona pidetään valtiovarainministeriön vahvistamaa peruskorkoa. (Verohallinto 2012a.)

Osinko jaetaan verovapaaseen tuloon, pääomatuloon tai ansiotuloon yhtiön nettovarallisuuden ja osakkeiden matemaattisen arvon perusteella. Matemaattinen arvo saadaan laskemalla siten, että yhtiön nettovarallisuus jaetaan ulkona olevien osakkeiden määrällä. Jos osingonsaajana on yrittäjäosakas, niin matemaattista arvoa oikaistaan ennen osinkojen jakamista pääoma- ja ansiotuloihin. Jos yrittäjäosakkaalla tai hänen perheellä on yhtiöstä osakslainaa tai yhtiön varoihin kuuluva asunto, osakkeiden arvosta vähennetään osakslainan määrä sekä asunnon arvo. (Verohallinto 2013a.)

Verovapaata osinkoa on matemaattiselle arvolle laskettu 9 %:n tuotto, enintään kuitenkin 60 000 euroa (Kuvio 3.). Raja on osakaskohtainen, ei yhtiökohtainen. Ylimenevästä osasta veronalaista pääomatuloa on 70 % ja verovapaata tuloa 30 %. Ansiotuloa on 9 %:n vuotuisen tuoton ylimenevä osa. Ansiotulo-osingosta on veronalaista tuloa 70 % ja verovapaata tuloa 30 % (Kuvio 4.). Jaetusta osingosta ei tarvitse toimittaa ennakonpidätystä listaamattomassa yhtiössä. (Verohallinto 2013a.)

Esimerkki: Aino omistaa Yhtiö A Oy:n osakkeet, joiden yhteenlaskettu matemaattinen arvo on 1 500 000 euroa. Hän saa yhtiöstä verovuonna osinkoa 55 000 euroa. Osinko on alle 9 % osakkeiden matemaattisesta arvosta ($9\% \times 1\,500\,000\text{ e} = 135\,000\text{ e}$) ja samalla alle 60 000 euroa, joten se on Ainolle kokonaan verotonta tuloa.

Kuvio 3. Osingot listaamattomasta yhtiöstä (Verohallinto 2013c)

Esimerkki: Sanni saa osinkoa Yhtiö S Oy:stä 100 000 euroa. Hänen omistamiensa osakkeiden yhteenlaskettu matemaattinen arvo on 1 500 000 euroa. Osinko on alle 9 % osakkeiden matemaattisesta arvosta, joten se on 60 000 euroon asti kokonaan verotonta tuloa. Ylimenevästä osasta (40 000 eurosta) on veronalaista pääomatuloa 70 % eli 28 000 euroa ja verotonta tuloa 30 % eli 12 000 euroa.

Pääomatulona verotettavasta osingosta menee veroa $30 \% \times 28\,000$ euroa eli 8 400 euroa.

Yli 50 000 euron pääomatuloista veroprosentti on 32 %.

Kuvio 4. Osingot listaamattomasta yhtiöstä (Verohallinto 2013c)

Jos osinko ylittää matemaattiselle arvolle lasketun 9 %:n tuoton, ylimenevästä osasta 70 % on osingonsaajalle ansiotuloa ja 30 % verotonta tuloa (Kuvio 5). Ansiotulot verotetaan progressiivisesti eli veroprosentti nousee tulojen kasvaessa.

Esimerkki: Matti saa osinkoa Osake Oy:stä 20 000 euroa. Hänen omistamiensa osakkeiden matemaattinen arvo on 50 000 euroa. Matilla on myös palkkatuloja. 9 %:n tuotto laskettuna 50 000 euron matemaattiselle arvolle on 4 500 euroa. Tämä määrä on kokonaan verotonta tuloa, sillä se on alle 60 000 euroa. Verottoman osuuden (4 500 €) ylittävästä osingosta (15 500 eurosta) on

Veronalaista ansiotuloa $70 \% \times 15\,500 \text{ e} = 10\,850,00 \text{ e}$

Loput 4 650,00 euroa ($30 \% \times 15\,500 \text{ e}$) on verotonta tuloa.

Vero ansiotulosta (Matin oman veroprosentin mukainen vero),

esim. $37 \% \times 10\,850,00 \text{ €} = 4\,014,50 \text{ e}$

Matin jäännösvero on 4 014,50 e

Kuvio 5. Osingot listaamattomasta yhtiöstä (Verohallinto 2013c)

Peitelty osinko

Peitelty osinko on rahanarvoista etuutta, jonka osakeyhtiö antaa osakkaansa tai omaisen hyväksi vastikkeetta tai vaihdannassa on poikettu tavallisesta hintatasosta. Peiteltyllä osingolla tarkoitetaan myös tilanteita, joissa omia osakkeita lunastamalla tai hankkimalla tai osakepääomaa, ylikurssirahastoa tai vararahastoa alentamalla, kierretään osingosta menevä vero. Luonnollisen henkilön saamasta peitelystä osingosta 70 % on veronalaista ansiotuloa ja 30 % verovapaata tuloa. Yhtiötä verotetaan käyvän hinnan mukaisesti. (Villa ym. 2007, 250.)

3 YRITYSMUOTOJEN VERTAILU

Tässä luvussa vertaillaan yritysmuotoja edellä käsiteltyjen asioiden perusteella. Vertailu käsitellään pääasiassa verotuksellisesta näkökulmasta. Myös hallinto, vastuu, tilinpäätös ja oma pääoma on otettu huomioon.

Yksityisyrittäjän verotettava tulo verotetaan kokonaan yrittäjän henkilökohtaisena tulona. Yrityksen tulot jaetaan verolainsäädännön mukaan verotettavaksi ansio- ja pääomatuloiksi. Osakeyhtiö on taas itsenäinen verovelvollinen omistajistaan, jonka tuloa verotetaan 24, 5 % yhteisöverokannalla. Osakas joutuu maksamaan mahdollisesta palkasta tai osingosta ansiotulo- ja pääomatuloveroja sen mukaan mitä hän yhtiöltä saa. (Leppiniemi 2008, 21.)

Palkan maksamisessakin yritysmuodot eroavat toisistaan huomattavasti. Osakeyhtiö voi maksaa siellä työskenteleville osakkaille palkkaa, kun taas yksityisyrittäjässä yrittäjä ei voi maksaa itselleen palkkaa, vaan hän tekee ne yksityisnostoina. Osakeyhtiössä voidaan antaa myös luontoisetuja, osinkoja ja lainoja osakkaille. (Leppiniemi 2008, 15 ja 18.)

Yksityisyrittäjä voi vähentää verovuonna tekemänsä enintään 30 %:n toimintavaruuden, kun taas osakeyhtiöllä ei ole tähän mahdollisuutta. Jälleenhankintavaraus eli eräiden luovutusvoittojen sekä tulipalon ja muun vahinkotapahtuman johdosta saatavien korvausten lukeminen siten, että myyntivoitto voidaan vähentää myöhemmin hankittavan omaisuuden hankintamenosta, on mahdollista tehdä molemmissa yritysmuodoissa. (Ossa 2011, 156 ja 159.)

Tappioita voi vähentää yksityisyrittäjässä 10 verovuoden aikana elinkeinotoiminnan tulolähteen tuloksesta, jos sen siirtämistä pääomatulolajiin ei ole vaadittu. Osakeyhtiössä yhteisön toiminnan tappio vahvistetaan yhteisölle ja vähennetään aina vain yhteisön tulosta. Osakas ei voi vähentää yhteisön tappiota sen purkautuessaan. (Ossa 2011, 175 – 176 ja 240.)

Yksityisyrittäjässä ei tarvitse sijoittaa omaa pääomaa yritykseen, kun taas yksityistä osakeyhtiötä perustettaessa täytyy sijoittaa vähintään 2 500 euroa omaa pääomaa. Osakeyhtiön toiminnan jatkuessa vähimmäisosakepääoma ei saa alittua. (Leppiniemi 2008, 17.) Yksityisyrittäjässä ei haittaa vaikka omaa pääomaa palautetaan enemmän kuin sitä on sijoitettu tai yritykseen on kertynyt voittovaroja. Tällöin oma pääoma on negatiivisena taseessa. Osakeyhtiö ei voi vastaavasti palauttaa omaa pääomaa. (Leppiniemi 2008, 17 – 18.) Osakeyhtiön täytyy tehdä ilmoitus kaupparekisteriin, jos sillä on negatiivinen oma pääoma. Rekisteri-ilmoitus täytyy tehdä viipymättä, kun asia on huomattu. Osakepääoman menettämistä koskeva

merkintä voidaan poistaa yhtiön tekemän rekisteri-ilmoituksen perusteella. Rekisteri-ilmoitukseen liitetään tase, jossa näkyy, että osakepääomasta on jäljellä yli puolet. Ei siis riitä, että oma pääoma on saatu positiiviseksi. (Leppiniemi 2008, 17 – 18.)

Osakeyhtiö on vastuun kannalta turvallisempi vaihtoehto, koska osakkeenomistaja ei ole henkilökohtaisessa vastuussa yhtiön veloista. Yksityisyrittäjä vastaa koko omaisuudellaan henkilökohtaisesti yritystoiminnastaan. Osakeyhtiössä osakas vastaa vain sijoittamansa osakepääoman verran. Osakkeenomistajan vastuu voi toteutua tätä suurempana vain erityistilanteissa, kuten sellaisessa, että osakkeenomistaja on antanut takauksen tai pantin yhtiön velasta. Tällainen on melko yleistä pienissä osakeyhtiöissä (Kukkonen 2004, 30.)

Yksityisyrittäjän etu osakeyhtiöön verrattuna on vähäisempi hallinnoimisen tarve. Siinä yrittäjä tekee päätökset itsenäisesti yrityksen puolesta. (Kukkonen 2004, 31.) Osakeyhtiössä yhtiökokous ja hallitus ovat pakollisia elimiä, jotka tekevät päätökset. Osakeyhtiössä hallituksella on yleinen toimivalta yhtiön päätöksien tekemiseen. Osakkeenomistajat tekevät osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaiset päätökset yhtiökokouksessa. (Villa ym. 2007, 71 - 72.)

Yksityisyrittäjän täytyy toimittaa tilinpäätös kaupparekisteriin vain, jos päättyneellä ja sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on ylittynyt vähintään kaksi seuraavista rajoista: 1) liikevaihto 7 300 000 euroa, 2) taseen loppusumma 3 650 000 euroa ja 3) palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä. (Patentti- ja rekisterihallitus 2010.) Kaikkien osakeyhtiöiden on taas julkistettava tilinpäätöksensä kaupparekisterissä. Osakeyhtiön täytyy toimittaa tilinpäätöksen jäljennös patentti- ja rekisterihallitukselle rekisteröitäväksi. Tilintarkastuskertomus täytyy myös liittää rekisteröitäväksi ilmoitettavaan tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen, jos kirjanpitovelvollisen täytyy suorittaa tilintarkastuslain mukainen tilintarkastus. Lähtökohtaisesti tilintarkastuskertomus täytyy liittää muullakin tavoin julkistettavaan tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Näiden lyhennelmät voidaan julkaista ilman, että siihen tarvitsee liittää tilintarkastuskertomusta. Kuitenkin mahdolliset tilintarkastajan kielteiset lausunnot, muistutukset tai lisätiedot tulee mainita lyhennetyssäkkin tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa. (Leppiniemi 2008, 140 - 141.)

4 YRITYSMUODON MUUTOS YKSITYISYRITYKSESTÄ OSAKEYHTIÖKSI

Yritystoiminta alkaa usein pienimuotoisena toimintana. Silloin yritysmuodoksi valitaan usein joko yksityisyrittäjä tai henkilöyhtiö, koska niiden toiminta on melko vapaamuotoista ja vähäisesti säänneltyä. Yritysmuodon muutos voi tulla ajankohtaiseksi yritystoiminnan kasvaessa ja laajentuessa. (Järvenoja 2002, 494)

Yksityisyrittäjän muuttaminen osakeyhtiöksi ei ole yhtiöoikeudellisesti toimintamuodon muutos. Kyseessä on uuden osakeyhtiön perustaminen. Yksityisyrittäjä perustaa osakeyhtiön ja merkitsee osakeyhtiön kaikki osakkeet itselleen antamalla apportoituina yksityisliikkeen varat ja velat eli nettovarallisuuden. (Honkamäki & Pennanen 2010, 342). Apportti tarkoittaa yritykseen laitettua omaisuutta, joka on muuta kuin rahaa. Se voi olla vain sellaista omaisuutta, jolla on taloudellista arvoa yhtiölle (Patentti- ja rekisterihallitus 2008). Yksityisliikkeen toimintaa ei voi siis jatkaa suoraan osakeyhtiönä.

4.1 Osakeyhtiön perustaminen

Uuden osakeyhtiön perustamisesta täytyy tehdä perustamisilmoitus patentti- ja rekisterihallitukselle. Yksityisyrittäjän lakkaamisesta täytyy tehdä lopettamisilmoitus. Yksityisyrittäjän lopettaminen ei ole kuitenkaan pakollista uuden osakeyhtiön perustamisen myötä, vaikka osakeyhtiö perustettaisiin jatkamaan yksityisyrittäjän toimintaa. Yksityisyrittäjän nimen siirtäminen osakeyhtiölle vaatii joko yksityisyrittäjän lopettamista tai sen nimen muuttamista ja vanhan nimen antamista osakeyhtiön käyttöön. Osakeyhtiö saa uuden Y-tunnuksen, eikä yksityisyrittäjän Y-tunnus siirry osakeyhtiölle. (Leppiniemi, J. 2010, 56 - 57.)

Pienosakeyhtiön perustaminen on useimmiten hyvin yksinkertaista ja helppoa. Osakeyhtiötä perustettaessa osakkaat laativat kirjallisen perustamissopimuksen, jonka kaikki osakkeenomistajat allekirjoittavat. Perustamissopimukseen täytyy merkitä ainakin seuraavat kohdat: 1) sopimuksen päivämäärä, 2) kaikki osakkeenomistajat ja heidän merkitsemät osakkeet, 3) osakkeesta yhtiölle maksettava määrä (merkintähinta), 4) osakkeen maksuaika sekä 5) yhtiön hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat. Perustamissopimus täytyy ilmoittaa kaupparekisteriin

merkittäväksi kolmen kuukauden kuluessa sen allekirjoittamisesta. Osakeyhtiö syntyy kaupparekisteriin merkitsemisellä. (Honkamäki & Pennanen 2010, 21 – 22.)

4.2 Jatkuvuus

Tuloverolain (TVL) 24.1§:n mukaan yritys ei purkaudu verotuksessa eikä liikkeen katsota lopettavan toimintaansa, jos muodon muutoksessa noudatetaan jatkuvuusperiaatteen vaatimuksia. Säännös edellyttää, että aikaisemmin harjoitetun toiminnan varat ja velat siirtyvät uuteen yritysmuotoon. Toinen edellytys on, että varat ja velat siirtyvät samoista arvoista. Kolmas edellytys on, että aikaisemman yrityksen toiminta jatkuu uudessa yritysmuodossa.

Jatkuvuusperiaate voidaan jakaa kolmeen osaan: luonne-, arvo- ja toimintajatkuvuudet. Luonnejatkuvuuden mukaan varojen tulee säilyttää luonteensa laadullisesti entisenlaisena. Varojen vero-oikeudellinen luonne ei muutu, vaikka toimintamuoto muuttuu. Toimintajatkuvuuden mukaan yrityksen toiminnan luonteen täytyy säilyä samanlaisena kuin aikaisemmassa yritysmuodossa eli toiminta jatkuu samanlaisena uudessa yritysmuodossa. Jos toiminta muuttuu muuksi toiminnaksi tai lakkaa, toimintajatkuvuutta koskeva vaatimus ei voi tällöin täytyä. Arvojatkuvuuden mukaan varojen ja velkojen täytyy siirtyä uuteen yritysmuotoon kirjanpidollisesti ja verotuksellisesti samoilla arvoilla. (Järvenoja 2002, 498 - 499.)

4.3 Identtisyys

Yritysmuodon muutoksesta huolimatta yrityksen on oltava sama verosubjekti kuin aikaisemminkin. Yrityksen identiteetin täytyy siten säilyä sellaisena, että sitä voidaan pitää edelleen samana yrityksenä yritysmuodon muutoksen jälkeenkin. Identtisyydelle on neljä tunnusmerkkiä, joiden täytyy täytyä, jotta yritysmuodonmuutos voidaan toteuttaa jatkuvuusperiaatteella: liiketoiminnan jatkuminen laadullisesti ennallaan; yrityksen säilyminen samanlaisena liiketoimintakokonaisuutena, jona se taseesta ja tuloslaskelmasta ilmenee; yrityksen tulonhankintaomaisuuden säilyminen lähes sellaisena, ja yrityksen omistajien piirissä ei saa tapahtua suuria muutoksia. (Järvenoja 2002, 499 - 501.)

TVL 24 § edellyttää elinkeinoharjoittajaa merkitsemään kaikki osakeyhtiön osakkeet. Muita osakkaita ei voi tulla osakeyhtiöön muodonmuutoksessa. Jos osakeyhtiöön kuitenkin

halutaan muita osakkaita, täytyy yksityisyrittäjä muuttaa ensin avoimeksi yhtiöksi. Siinä yhtiömiehinä ovat henkilöt, jotka tulevat osakeyhtiönkin osakkaiksi. Sen jälkeen, kun yksityisyrittäjä on muutettu avoimeksi yhtiöksi, se voidaan muuttaa osakeyhtiöksi ja merkitä osakkeenomistajiksi avoimen yhtiön yhtiömiehet. Tähän riittää, että avoimen yhtiön perustamisilmoitus tehdään samanaikaisesti osakeyhtiöksi muuttamista koskevan kaupparekisteri-ilmoituksen kanssa. (Järvenoja 2002, 517 - 518.) Uusi osakas voidaan ottaa yhtiöön myös suunnatun osakeannin kautta. Yritysmuodon muutoksen jälkeen voidaan korottaa osakepääomaa osakeannin avulla, jolloin uudet osakkeet merkitään halutulle uudelle osakkaalle. Suunnattu osakeanti tarkoittaa osakeantia, jossa poiketaan olemassa olevien osakkeen omistajien etuoikeudesta osakeannin kohteena oleviin osakkeisiin. (Ukkola & Vilppula 2004, 94.)

Identtisuuden tunnusmerkit ovat osittain samanlaisia kuin jatkuvuusperiaatteen osa-alueet. Luonne- ja toimintajatkuvuus kuuluvat myös identtisuuden tunnusmerkkeihin. Toimintajatkuvuuden mukaan uusi yritys on sama kuin vanha yritys. Siksi vanha yritys täytyy sijoittaa uuteen yritykseen kokonaan tai ainakin lähes kokonaan. (Järvenoja 2002, 499 - 501.)

Yritysmuodon muutoksessa voidaan jättää ulkopuolelle yritykselle kuulunutta omaisuutta. Omaisuuden merkitys tai määrä ei saa olla kuitenkaan olennainen elinkeinotoiminnan harjoittamiselle. Tyypillinen tällainen pois jätettävä omaisuus on käyttöomaisuuskiinteistö, joka on hyväksytty myös verotuskäytännössä. Yrityksen identiteetin katsotaan katkenneen, jos yritysmuodon muutoksessa jätetään ulkopuolelle liiketoiminnan harjoittamisen kannalta olennainen omaisuus. (Järvenoja 2002, 499 - 501.)

Luonnejatkuvuuteen liittyvää on varojen luonteeseen liittyvä ongelma, kun muodon muutoksessa yksityisliikkeen omistaja jättää yksityisvarallisuudekseen elinkeinotoimintaan liittyneen hyödykkeen, esimerkiksi toimitilan hallintaan liittyvät osakkeet tai kiinteistön. (Järvenoja 2002, 499 - 501.)

4.4 Vastuu

Yksityisyrittäjä ei vapaudu vastaamasta velvoitteesta yritysmuodon muutoksessa automaattisesti. Vaikka osakeyhtiö ottaisi apporti-perustamisen yhteydessä velvoitteet vastattavakseen, täytyy velkojan kuitenkin vapauttaa yksityisyrittäjä velkavastuusta. Vastuu ei siis siirry automaattisesti henkilöltä osakeyhtiölle, vaan niistä on sovittava erikseen asianomaisten osapuolien välillä.

lien kanssa. Yksityisyrityksen henkilökohtainen velkavastuu ulottuu kuitenkin vain niihin velkoihin, jotka ovat syntyneet ennen osakeyhtiön perustamista yksityisyrityksen aikana. Uuden osakeyhtiön lukuun tehdystä velasta liikkeenharjoittaja vastaa osakeyhtiölain säännösten mukaisesti. Vastuu siirtyy tällaisissa tapauksissa lain nojalla osakeyhtiölle kaupparekisteriin merkittäessä, jos velka on tehty perustamiskokouksen jälkeen tai jos se johtuu perustamisasiakirjasta. (Immonen 2011, 424.)

4.5 Verotus

Tuloverolain mukaan toimintamuodon muutos ei aiheuta veroseuraamuksia, jos jatkuvuutta noudatetaan ja identtisyys säilyy yrityksessä. Toimintamuodon muutoksessa siirtyviä varoja ei veroteta EVL 51b §:n yksityiskäyttöönottoa koskevan säännöksen mukaisesti. Vähentämättä olevat menot vähennetään toimintamuodon muutoksen jälkeen perustetussa osakeyhtiössä samalla tavoin kuin olisi vähennetty ilman muutosta. (Verohallinto 2013c.)

Elinkeinoverolain mukaan yksityisyrittäjä voi ottaa ennen yritysmuodon muutosta itselleen omaisuutta. Yrityksen keskeinen omaisuus täytyy kuitenkin siirtää, jotta jatkuvuus säilyy yhtiössä. Verotuskäytännössä sallitaan toimitilojen jättäminen siirron ulkopuolelle, mikäli tilat yritysmuodon jälkeen vuokrataan yhtiölle toimitiloiksi. Jos omaisuutta siirretään liian vähän yhtiölle, identtisyys katkeaa. (Immonen 2011, 428.)

Yritysmuodon muuttaminen osakeyhtiöksi katkaisee aina verovuoden, vaikka yritys pysyisi-
kin samana. Verovuosi päättyy, kun yritys merkitään kaupparekisteriin. Tilikausi katkeaa sa-
malla, kun verovuosisikin, koska yhtiöoikeudellisesti kyseessä ei ole yritysmuodon muutos
vaan osakeyhtiön perustaminen nettoapportilla. Muutostilikaudelle, eli edellisen tilinpäätök-
sen ja yritysmuodon muutoksen väliselle ajalle, täytyy tehdä tilinpäätös. (Järvenoja 2002, 534
- 535.)

Tuloverotus

Yksityisyritystä verotetaan erillisenä verovelvollisena toimintamuodon muutokseen saakka. Toimintaa jatkavaa osakeyhtiötä verotetaan sen perustamisesta alkaen saaduista tuloista. Yksityisyrityksen aikana tehdyt toimintavaraukset luetaan yksityisyrityksen verotuksessa tuloksi

yritystoiminnan muutosvuonna. Muut varaukset kuten jälleenhankintavaraus ja takuuvaraus, jotka eivät purkaudu yritysmuodon muutoksessa, siirtyvät osakeyhtiölle. (Honkamäki & Pennanen 2010, 343 - 344.)

TVL 24 §:n 2 momentin mukaan osakeyhtiö voi toimintamuodon muutosvuonna vähentää poistoina EVL:n enimmäispoistot vähennettynä sillä määrällä mitä yksityisyrittäjä on vähentänyt. Molemmat yritykset voivat tehdä verotuksessa täydet poistot, jos osakeyhtiön ensimmäinen tilikausi päättyy eri verovuonna kuin yksityisyrittäjän viimeinen verovuosi. (Honkamäki & Pennanen 2010, 343 - 344.)

Yritysmuodon muutoksessa osakkeiden hankintamenoksi katsotaan siirtyvän nettovarallisuuden määrä, joka on tuloverotuksessa poistamattomien arvojen perusteella laskettu yhtiölle siirtyvien varojen ja velkojen erotus. Tätä perustellaan verotuksen neutraalisuudella. Kun tulona ei yritysmuodon muutoksessa veroteta tapahtunutta yrityksen arvon nousua, esimerkiksi liikeyarvoa, ei voida perustella, että osakkeiden hankintamenoksi voisi saada verotuksen arvoilla laskettuna siirtyvää nettoapporttia korkeamman arvon. (Honkamäki & Pennanen 2010, 343 - 344.)

Tappiot

Yksityisliikkeen vahvistetut tappiot siirtyvät osakeyhtiölle, jos elinkeinotoiminnan siirtoon sovelletaan TVL 24 §:n yritysmuodon muutosta koskevaa sääntöä eli jos aikaisempaan toimintaan kuuluneet varat ja velat siirretään samoista arvoista osakeyhtiölle. Tappiot menetetään, jos osakkeista yhtiön perustamisen jälkeen yli puolet vaihtuu, ellei verovirasto myönnä poikkeuslupaa. Mahdolliset aikaisempien vuosien vahvistetut tappiot käytetään ensin yksityisyrittäjän verovuoden verotettavaa tuloa vastaan. Osakeyhtiön tilikauden päättyessä samana verovuonna kuin yksityisyrittäjän, jäljelle jääneet yksityisyrittäjän tappiot voidaan vähentää jo osakeyhtiön ensimmäisen verovuoden tulosta. (Honkamäki & Pennanen 2010, 344.)

Kun yksityisyrittäjä voi vähentää toimintamuodon muutosvuodelta vahvistettavan tappion pääomatulostaan, voi olla edullista vähentää tappio muutosvuonna pääomatulosta. Silloin tappio vähennetään suurimman verokannan 30 %:n mukaan. Jos verovelvollisella ei ole verovuonna pääomatuloja, osa pääomatulolajin tappioista voidaan vähentää alijäämähyvityksenä. (Honkamäki & Pennanen 2010, 344.)

Varainsiirtoverotus

Jos elinkeinotoiminnan varoihin kuuluu osakkeita tai kiinteistö, perustettava osakeyhtiö joutuu maksamaan toimintamuodon muutoksessa sille tulleista varoista varainsiirtoveron, koska varat omistava oikeussubjekti vaihtuu. Vero maksetaan omaisuuden käyvistä arvosta. (Honkamäki & Pennanen 2010, 344.) Kirjanpitolaki ei ole määritellyt käypää arvoa, mutta IFRS – standardeissa käyväillä arvoilla tarkoitetaan rahamäärää, johon omaisuuserä voitaisiin vaihtaa tai jolla velka voitaisiin suorittaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä. (Honkamäki & Pennanen 2010, 123.)

4.6 Poistot

Tuloverolain mukaan osakeyhtiö voi sinä verovuonna, jolloin toimintamuodon muutos tehdään, vähentää poistot sille siirtyneen käyttöomaisuuden hankintamenosta ja muista pitkävaikutteisista menoista. Se voi vähentää poistoina enintään ne määrät, jotka vastaavat verovuoden enimmäispoistoja vähennettynä siirtyvää toimintaa harjoittaneen yrityksen verotuksessa verovuonna hyväksyttävien poistojen määrällä. Toisin sanoen lasketaan yhteen edeltävän yrityksen ja osakeyhtiön poistot, jos kummankin yritysmuodon verovuodet päättyvät samana kalenterivuonna. Säännöksellä estetään poistojen tekeminen kahteen kertaan samana verovuonna. Säännös ei estä enimmäispoistojen tekemistä osakeyhtiön verotuksessa, jos osakeyhtiön kaupparekisteriin merkintä ja sen ensimmäisen tilikauden päättymisen ovat eri kalenterivuosilla, eli säännöksellä ei rajata poistopohjan jatkuvuutta muodonmuutoksen yhteydessä. (Järvenoja 2002, 536 – 537.)

EVL 30 §:n mukaan koneiden ja kaluston hankintamenoa kohdellaan yhtenä eränä. Koneiden ja kaluston menojäännös saattaa pienentyä yritysmuodon muutostilikaudella, koska luovutushinnat pienentävät menojäännöstä. Menojäännös voi tällöin olla pienempi tilikauden lopulla kuin muutosajankohtana. Tässä tapauksessa osakeyhtiön tilinpäätöksessä tehtävä tilikauden poisto olisi pienempi kuin muutosajankohdalla tehty poisto. Verotuksessa voidaan vähentää TVL 24 §:n mukaan muutosajankohdan poisto kokonaisuudessaan. (Järvenoja 2002, 536.)

5 YRITYSMUODON MUUTOS CASE YRITYKSESSÄ

Opinnäytetyön case-yrityksenä on kauneudenhoitoalan ammatinharjoittaja eli yksityisyrittäjä. Yritys työllistää tällä hetkellä ainoastaan yrittäjän itsensä. Yrittäjälle on tullut ajankohtaiseksi yritysmuodon muutos, koska elinkeinotoiminnan verotettava tulo on suuri. Hän kokee, että joutuu henkilökohtaisesti maksamaan paljon veroja yksityisyrittäjänä toimiessaan. Yrittäjän suurin syy yritysmuodon muutokselle on mahdollinen verojen keveneminen.

5.1 Laskelmat yhtiömuodon muutoksesta

Opinnäytetyön verolaskelmat on tehty Profit Hunter Advisor –ohjelmaa käyttäen. Tiedot perustuvat yrityksen vuoden 2012 tilinpäätökseen. Nettovarallisuus on laskettu vuoden 2011 tilinpäätöstietojen perusteella. Kohdassa 5.1.1 on laskettu elinkeinoharjoittajan vuoden 2012 verotus. Kohdassa 5.1.2 on laskettu osakeyhtiön verotus eli paljonko verotus on, jos yritys toimisikin osakeyhtiönä. Osakeyhtiön verolaskelma on arvio, paljonko veroja tulisi maksettavaksi, jos yritys toimisi osakeyhtiönä. Verolaskelmissa on käytetty vuoden 2013 veroprosentteja ja muita lukuja. Laskelmia vertaillaan siten, että kummassa yritysmuodossa tulee vähemmän veroja maksettavaksi. Vertailun perusteella tehdään johtopäätökset kannattaisiko yrityksen muuttaa yritysmuoto osakeyhtiöksi.

5.1.1 Yksityisyrittäjän verotus

Yksityisyrittäjän tulot jaetaan pääoma- ja ansiotuloihin. Pääomatulon osuus lasketaan edellisen vuoden tilinpäätöksestä eli tässä tapauksessa vuoden 2011 tiedoista. Yrityksen nettovarallisuus on ollut silloin negatiivinen. Yrityksellä ei siis ole ollenkaan pääomatuloja jaettavana, joten yrittäjää verotetaan kokonaan ansiotuloina.

Kirjanpidon tulos ja verotettava tulo eivät ole samansuuruisia. Kirjanpidon ja verotuksen erot johtuvat siitä, että kaikki kulut eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia ja kaikki tuotot eivät ole veronalaisia. Tästä johtuu ero kirjanpidon tuloksen ja verotettavan tulon välillä.

Kirjanpidon tulosta täytyy siis oikaista verotettavaa tulosta laskiessa. (Jormakka ym. 2009, 112 – 113)

Yksityisyrittäjän ansiotulo-osuuden verotettavan tulon määrän laskentakaava (Kuvio 6.):

+/- Tilikauden tulos
+ Välittömät verot
+ Vähennyskelvottomat menot
- verovapaat tulot
+/- jaksotuserot
+/- muut oikaisut
= verovuoden verotettava tulo
- aiempien vuosien tappiot (tappioita voi vähentää seuraavina 10 vuotena)
= Lopullinen verotettava tulo

Kuvio 6. Verotettavan tulon laskeminen (Jormakka ym. 2009, 113)

Verotettava tulo vuodelta 2012 (Kuvio 7.):

+ Tulos	40 784,26
+ Välittömät verot	36 413,28
+ Vähennyskelvottomat menot	48,80
= Verotettava tulo	<u>77 246,37</u>
Valtion ja kunnan tuloista tehtävät vähennykset	
Päivärahamaksu	300,99
Päivärahamaksun yrittäjäkorotus	356,05
= Lopullinen verotettavan tulon määrä	<u>76 890,32</u>

Kuvio 7. Yksityisyrittäjän verotettava tulo

Vuonna 2012 lopullinen verotettavan ansiotulon määrä on 76 890,32 euroa. Verotettavasta ansiotulosta saadaan tehdä kunnallisverotuksessa ansiotulovähennys 723,91 euroa ennen lopullisten verojen laskemista.

Seuraavaksi on laskettu kunnallisverotuksen määrä (Kuvio 8.):

Kunnan verotus	
Tulot	76 890,32
Vähennykset	723,91
Verotettava ansiotulo	76 166,41
Kunnan tulovero (20,00 %)	15 233,28
Seurakunnan tulovero (1,65 %)	1 256,75
Päivärahamaksu	300,99
Päivärahamaksun yrittäjäkorotus	55,06
Yrittäjän sairaanhoitomaksu	412,38
Kunnallisveron määrä	17 258,46

Kuvio 8. Kunnallisvero

Valtion veroista saadaan vähentää työtulovähennys 458, 29 euroa. Seuraavaksi on laskettu valtion verotus (Kuvio 9.).

Valtion verotus	
Verotettava ansiotulo	76 890,32
Verot	11 843,62
Vähennykset veroista	458,29
Valtion veron määrä	11 385,33

Kuvio 9. Valtion vero

Kunnan ja valtion verotus yhteensä (Kuvio 10.):

Kunnan verotus	17 258,46
Valtion verotus	11 385,33
Verot yhteensä	28 643,79

Kuvio 10. Verot yhteensä

Yksityisyrittäjä maksaa vuonna 2012 ansiotuloista veroja yhteensä 28 643,79 euroa, joka on 37,08 % verotettavasta tulosta.

Yrittäjälle jää puhtaana käteen tuloja **48 602,58** euroa (77 246,37 – 28 643,79).

5.1.2 Osakeyhtiön verotus

Tässä osiossa on laskelma, paljonko yritys maksaisi veroja, jos se toimisi osakeyhtiönä. Laskelma on tehty vuoden 2012 tilinpäätöstiedoilla. Yrittäjä on miettinyt useita asioita valmiiksi mahdollista yritysmuodon muutosta varten ja ne tullaan huomioimaan laskelmassa.

Yksityisyrityksen kirjanpitoon on kuulunut huoneisto-osake, jossa ammattia harjoitetaan. Yrittäjä jättää huoneisto-osakkeen omiin nimiinsä eli se ei siirry osakeyhtiölle. Osakeyhtiö maksaa huoneisto-osakkeesta vuokraa yrittäjälle, jolloin vuokratuloista syntyy yrittäjälle pääomatuloja. Osakehuoneisto jää pois kirjanpidosta, jolloin osakeyhtiön varat taseelta pienenevät samoin kuin tuloslaskelmalta jää pois pääoma- sekä toimitilavastikkeet ja tilalle tulee toimitilavuokrat. Jos huoneisto-osake olisi siirtynyt osakeyhtiölle, osakeyhtiön olisi pitänyt maksaa siitä varainsiirtoveroa.

Yrittäjällä on vielä jäljellä lainaa huoneisto-osakkeen maksuun, mutta yrittäjä aikoo maksaa sen pois ennen yritysmuodonmuutosta. Tämän seurauksena taseen velkamäärä pienenee eikä korkokuluja ole tuloslaskelmalla huoneisto-osakkeen lainan osalta. Huoneisto-osakkeen vuokranmäärän suuruudeksi on laskettu määrä, joka peittää vastikekulut. Se on myös suhteu-

tettu käypään arvoon. Vesi ja sähkö jäävät osakeyhtiölle maksettavaksi. Jos yrittäjä ei maksaisi huoneisto-osakkeeseen liittyvää lainaa pois ennen yritysmuodonmuutosta, huoneisto-osakkeen vuokran määräksi pitäisi laskea sellainen hinta, että se peittäisi vastikekulut, lainanhoitokulut, korkokulut ja pääomatulon veron suuruuden.

Yrittäjä maksaa osakeyhtiöstä itselleen palkkaa. Palkaksi on laskettu summa, jolla hän tulee toimeen kuukaudessa. Palkan suuruus on aikaisempien vuosien yksityisnostojen perusteella laskettu keskiarvo.

Osakeyhtiön nettovarallisuus on negatiivinen, joten siltä osin ei ole voitonjakokelpoisia varoja jaettavana pääomatuloina.

Seuraavaksi on laskettu osakeyhtiön verotettava tulo, josta osakeyhtiön täytyy maksaa yhteisöveroa 24,5 %. Laskelmassa liikevaihto ja muut elinkeinotoiminnan kulut on samat kuin yksityisyrittäyksessä. Palkat sivukuluineen, vuokratulot ja lainan pois jääminen on huomioitu osakeyhtiön tuloslaskelmassa. Palkan sivukuluja eli sosiaaliturvamaksua yhtiön tulee maksaa palkasta 2,12 % eli 985,82 euroa ($\text{Bruttopalkka } 46.500,88 \times 2,12 \%$).

Verotettavan tulo on laskettu kuvio 6. mukaisesti. Verotettava tulo vuonna 2012 ja yhteisöveron osuus (Kuvio 11.):

Tilikauden tulos	22 969,09
+edustusmenot	48,80
=Verotettava tulo	23 017,89
Yhteisöveron osuus 24,5 %	5 639,38

Kuvio 11. Verotettava tulo ja yhteisöveron osuus

Osakeyhtiönä toimiessaan yritys maksaa yhteisöveroa 5 639,38 euroa.

Palkka

Tässä osiossa on laskettu yrittäjän ansio- ja pääomatulojen verotus palkan muodossa. Yrittäjä saa osakeyhtiöstä palkkaa. Osakeyhtiöstä palkan voisi nostaa myös pelkkänä osinkona tai palkkana sekä osinkona. Case-yrityksen nettovarallisuus on pieni, joten jaettava osingon määräkin on pieni. Osinko ei ole tällä yrityksellä mahdollinen varojenjakomuoto. Jos yrityksellä on myöhemmin osinkoa jaettavana, se on lisätuloa palkkaan.

Palkan lisäksi yhtiö maksaa yrittäjälle vuokraa huoneisto-osakkeesta. Yrittäjälle käteen jäävä summa koostuu palkasta ja vuokrasta. Palkka on yrittäjän ansiotuloa ja vuokra on pääomatuloa.

Laskelmassa lähtökohtana on, että yrittäjälle käteen jäävä tulo on 36 000 euroa vuodessa eli kuukaudessa 3 000 euroa. Palkan ja vuokran määrällä voidaan vaikuttaa verojen suuruuteen. Palkkaa verotetaan ansiotuloina progressiivisesti ja vuokratuloa verotetaan pääomatuloina 30 %:n mukaan. Palkan suuruudeksi on laskettu sellainen summa, että veroprosentti on alle 30, jolloin vuokran määrä voi olla vähän korkeampi. Bruttopalkka (kokonaispalkka, josta ei ole vähennetty veroja ja muita maksuja) on vuodessa 46 500,88 euroa. Kuukausipalkka on nettona 2 716,13 euroa. Vuokran määrä on 850 euroa kuukaudessa ja vuodessa se on yhteensä 10 200 euroa. Vuokran määrä pysyy käyvän arvon mukaisena, jotta kyseessä ei ole peitelty osingonjako. Kun vuokratulosta vähennetään vastikkeet, niin puhtaaksi vuokratuloksi jää vuodessa 4 866,43€. Tämä verotetaan pääomatuloina 30 %:n mukaan. Laskelman luvut ovat suuntaa antavia, mutta todellisessa tilanteessa voivat kuitenkin muuttua.

Ansiotuloverotuksen määrä, kun bruttopalkka on vuodessa 46 500, 88 euroa (Kuvio 12.):

Palkka	46 500,88
- Tulonhankkimisvähennys	620,00
Puhdas ansiotulo	45 880,88
Valtion ja kunnan tuloista tehtävät vähennykset:	
- Päivärahamaksu	300,99
- Päivärahamaksun yrittäjäkorotus	55,06
= Verotettavan ansiotulon määrä	45 524,83

Kuvio 12. Verotettavan ansiotulon määrä

Verotettavasta ansiotulosta saadaan tehdä kunnallisverotuksessa ansiotulovähennys 2 135,36 euroa ennen lopullisten verojen laskemista. Seuraavaksi on laskettu kunnan verotuksen määrän (Kuvio 13.):

Kunnan verotus	
Tulot	45 524,83
- Vähennykset	2 135,36
Verotettava ansiotulo	43 389,47
Kunnan verotuksen erittely:	
- Kunnan tulovero (20,00 %)	8 677,89
- Seurakunnan tulovero (1,65 %)	715,93
- Päivärahamaksu	300,99
- Päivärahamaksun yrittäjäkorotus	55,06
- Yrittäjän sairaanhoitomaksu	404,48
Verot yhteensä	10 154,35

Kuvio 13. Kunnan verotus

Seuraavaksi on laskettu valtion verotuksen määrän (Kuvio 14.). Valtion veroista saadaan vähentää työtulovähennys 803,31 euroa.

Valtion verotus	
Verotettava ansiotulo	45 524,83
Verot	4 556,34
Vähennykset veroista	803,31
Valtion verot yhteensä	3 753,03

Kuvio 14. Valtion verotus

Verot ansiotuloista yhteensä (Kuvio 15.):

Kunnan verotus	10 154,35
Valtion verotus	3 753,03
Verot ansiotuloista yhteensä	13 907,38

Kuvio 15. Verot ansiotuloista yhteensä

Verot pääomatuloista eli vuokratuloista (Kuvio 16.):

Vuokratulo eli verotettava pääomatulo	4 866,43
Pääomatulojen vero 30 %	1 459,93

Kuvio 16. Verot pääomatuloista

Osakkaan verotus yhteensä (Kuvio 17.):

Verot yhteensä	
Verot ansiotuloista	13 907,38
Verot pääomatuloista	1 459,93
Maksettava vero	15 367,31

Kuvio 17. Maksettava vero

Tulojen yhteenveto (Kuvio 18.):

Verotettavat tulot	51 367,31
- Verot ja maksut	15 367,31
Tulot käteen	36 000,00

Kuvio 18. Käteen jäävä tulo

Yrittäjälle jää vuodessa puhtaana käteen 36.000 euroa.

Lopuksi on yhteenveto osakeyhtiön ja omistajayrittäjän maksettavista veroista (Kuvio 19.).

Osakeyhtiön kaikki verot yhteensä	
Yhteisövero 24,5 %	5 639,38
Ansiotuloverot	13 907,38
Pääomatuloverot	1 459,93
Yhteensä	21 006,69

Kuvio 19. Osakeyhtiön kaikki verot yhteensä

Kaikkiaan veroja täytyy maksaa osakeyhtiössä yhteensä **21 006,69** euroa.

5.2 Verolaskelmien yhteenveto ja yritysmuodon muutos

Yleisesti sanotaan, että yritysmuodon muutos on verotuksellisesti kannattavaa, kun tulos on yli 21 000 euroa vuodessa. Case-yritys tekee hyvä tulosta ja sen tulos ylittääkin reilusti edellä mainitun summan, joten yritys olisi kannattavaa muuttaa osakeyhtiöksi tällä perusteella.

Edellä laskettujen verolaskelmien mukaan yrityksen muuttaminen yksityisyrittäjästä osakeyhtiöksi olisi kannattavaa, koska silloin maksettava verojen määrä pienenee. Yksityisyrittäjänä maksettava verojen määrä on 28 643,79 euroa ja osakeyhtiönä se olisi 21 006,69 euroa. Yksityisyrittäjänä verolaskelmissa puhdas käteen jäävä tulo on suurempi, mutta verojen määräkin on suurempi. Osakeyhtiössä käteen jäävä tulo on pienempi, mutta laskelmat on laskettu kuitenkin todellisin luvuin eli niillä luvuilla mitkä tulisi olemaan osakeyhtiömuodossakin. Vuonna 2012 yksityisyrittäjän yksityisnostot ovat olleet poikkeuksellisen suuret, joten osakeyhtiön laskelmissa palkaksi on laskettu summa, joka yksityisyrittäjän useamman vuoden yksityisnostojen keskiarvo.

Yritysmuodon muutoksessa verojen määrä ei ole kuitenkaan ainoa tekijä, mikä vaikuttaa yritysmuodonmuutokseen. Huomioitavaa on, että osakeyhtiö on hyvin lopullinen yritysmuoto. Sen muuttaminen on hankalaa ja siitä voi usein tulla veroseuraamuksia. (Kukkonen 2004, 29.)

Yrittäjän henkilökohtainen vastuu pienenee yrityksen toiminnasta ja veloista, kun se toimii osakeyhtiönä, jolloin osakeyhtiö vastaa sitoumuksista. Merkittävät sitoumukset voivat kuitenkin edelleen vaatia yrittäjältä henkilökohtaisia takauksia ja vakuuksia. Kun vastuu on yrityksellä, niin yrittäjä voi rohjeta tekemään enemmän päätöksiä esimerkiksi yrityksen laajentamiseen ja kasvuun liittyen. Osakeyhtiönä toimiessa yrityksen kasvu on helpompaa, koska osakepohjaa voi laajentaa. Tällöin toimintaan voi ottaa mukaan yhtiökumppaneita.

5.3 Hallitusohjelma 2014

Vuonna 2014 toteutetaan merkittävä yhteisö- ja osinkoverouudistus. Yhteisöverokanta alenee 4,5 prosenttiyksiköllä 20 %:iin samalla kun osinkotulojen verotusta muutetaan. Jatkossa julkisesti noteerattujen yhtiöiden jaetuista osinkotuloista 85 % luetaan yksityishenkilöiden verotuksessa veronalaiseksi aiemman 70 %:n veronalaisuuden sijaan. Muista kuin julkisesti

noteeratuista yhtiöistä saadut osingot verotetaan siten että, osakkeen matemaattiselle arvolle laskettua 8 %:n vuotuista tuottoa vastaavasta osingon suuruudesta 25 % on veronalaista pääomatuloa, kuitenkin enintään 150 000 euroon saakka. Euromääräisen rajan ylimenevältä osalta osinko on 85 % veronalaista pääomatuloa. Osakkeen matemaattisen arvon 8 % vuotuisen tuoton ylimenevältä osalta osinko on puolestaan 75 % veronalaista ansiotuloa. (Talousarvioesitys 2014.)

Yhteisöverokannan alentamisen arvioidaan vauhdittavan talouskasvua ja sitä kautta sillä on taas veropohjiin (Valtion verottamien asioiden määrä) laajentava vaikutus. Yhteisöveropohjan arvioidaan kasvavan myös verokilpailullisista syistä, kun yritysten kannustimet tuotannon säilyttämiseen Suomessa kasvavat ja voittoja siirretään verotettavaksi Suomeen aikaisempaa enemmän. Veropohjien kasvua tulee myös tuotannollisista syistä, kun yritykset työllistävät ja investoivat enemmän. (Talousarvioesitys 2014.)

6 POHDINTA

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tarkastella yksityisyritystä ja osakeyhtiötä. Tarkoituksena oli vertailla yritysmuotoja, miten ne eroavat toisistaan toiminnaltaan ja selvittää, miten yritysmuodon muutos käytännössä tapahtuu. Myös se mitä yritysmuodon muutos aiheuttaisi yrityksessä ja yrittäjälle oli opinnäytetyön tarkastelun kohteena. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää miten yritysmuodot eroavat toisistaan verotuksellisesti ja kumpi yritysmuoto on kannattavampi vaihtoehto toimia tällä hetkellä.

Kuten edellä jo tulikin esille, yritysmuodon muutos olisi kannattavaa verotuksellisesta näkökulmasta. Yritys maksaisi osakeyhtiönä vähemmän veroja. Yrittäjälle suurin syy yritysmuodon muutokseen olisi verotuksen keveneminen ja tässä tapauksessa niin olisi. Opinnäytetyössä tulee selville myös yksityisyrityksen ja osakeyhtiön erot, joten siihen tutkimusongelmaan saatiin vastaus opinnäytetyössä. Se mitä muutos aiheuttaisi yritykselle ja yrittäjälle, tulee myös esiin työssä. Opinnäytetyö antoi tutkimusongelmiin vastaukset, joten opinnäytetyö pääsi tavoitteeseensa.

Hallituksen yhteisö- ja osinkoverouudistus tulee hieman vaikuttamaan yrityksen verotukseen. Uudistuksen myötä yrityksen yhteisöverotuksen määrä kevenisi 24,5 %:sta 20 %:iin. Tämä uudistus vaikuttaisi positiivisesti yrityksen verotukseen, koska yhteisöveron määrä tulisi pienemmään. Osinkoa yritys ei puolestaan ole jakamassa ainakaan vielä osakeyhtiön ensimmäisen tilinpäätöksen jälkeen, joten osinkoverouudistus ei vaikuta vielä tähän yritykseen konkreettisesti.

Yritysmuodon muutos vaatii huolellista suunnittelua ja useiden asioiden huomioon ottamista. Muutos yksityisyrityksestä osakeyhtiöksi vaatii jatkuvuuden ja identtisyyden säilymistä. Kun jatkuvuuden ja identtisyyden ehdot toteutuvat, yritysmuodon muutos onnistuu. Yksityisyrityksen tulee itse merkitä kaikki osakeyhtiön osakkeet itselleen. Yritysmuodon muutos yksityisyrityksestä osakeyhtiöksi tarkoittaa uuden osakeyhtiön perustamista. Vanha yksityisyritys lopetetaan, ja varat ja velat siirtyvät apportina uuteen osakeyhtiöön. Osakeyhtiön perustamisesta tehdään kirjallinen perustamissopimus, jonka osakas allekirjoittaa. Osakeyhtiö syntyy, kun se merkitään kaupparekisteriin kolmen kuukauden kuluessa sen allekirjoittamisesta.

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on tutkimus, jossa kohdetta pyritään tarkastelemaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti ja tapauksia käsitellään ainutlaatuisina sekä tulkitaan sen mukaisesti. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistoa käsitellään yksityiskohtaisesti, eikä siitä ole tarkoitus saada yleistettäviä päätelmiä. (Hirsijärvi ym. 2009, 161 ja 164). Opinnäytetyöni sisälsi yhden yrityksen jota tarkastelin. Empiirisen eli käytännön osuuden toteutin sen yrityksen näkökulmasta. Tämän opinnäytetyön tuloksia ei voi yleistää, vaan ne sopivat vain tälle tutkimuskohteelle.

Kvalitatiivista tutkimusta arvioidaan tutkimuksen reliabiliteetin eli luotettavuuden ja validiteetin eli pysyvyyden perusteella. Laskelmat on laskettu useampaan kertaan, että tuleehan aina sama luku. Luvut eivät siis ole sattumanvaraisia lukuja. Laskelmat on lisäksi tarkistanut yrittäjän kirjanpitäjä (KLT-kirjanpitäjä). Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta (Hirsijärvi ym. 2009, 232). Yrityksen tiedot on saatu yrityksen kirjanpitäjältä. Kirjanpitäjä tuntee yrityksen ja yrittäjän pitkältä ajalta, joten hänellä on pitkäaikainen näkemys yrityksestä. Olen pyrkinyt empiirisessä osiossa selittämään tarkasti, mitä siinä tapahtuu ja mistä mikäkin luku tulee, jotta lukija voi seurata sitä ja tietää mitä siinä tapahtuu. Teoriaosuudessa on käytetty mahdollisimman ajantasaista tietoa, jotta se olisi luotettavaa. Tutkimuksessa on käytetty yrityksen viimeisintä tilinpäätöstä, joten se lisää myös tutkimuksen pysyvyyttä. Nämä siis takaavat myös tutkimuksen reliabiliteettia. Olen tehnyt opinnäytetyöni yksin, jolloin parin asiantuntijuus ja näkökulma eivät näy työssäni. Työn on kuitenkin lukenut läpi työelämäohjaajani, joten työtä voidaan pitää luotettavana. Validiteetti eli pätevyys toteutuu myös tutkimuksessa, koska tutkimuskysymyksiin saadaan vastaukset. Tutkin sitä mitä aioin tutkia.

Tutkimuksen eettisyyttä olen taannut sillä, että en ole tuonut yrityksen nimeä missään vaiheessa julkii, vaan se on case-yritys. Yrittäjälle annettiin mahdollisuus itse päättää osallistumisesta tähän opinnäytetyöhön. Yksi eettisyyden tekijä on ihmisten itsemääräämisoikeus, eli he saavat itse päättää haluavatko osallistua tutkimukseen. Eettisiä kriteereitä tutkimukselle on myös se, että toisten tekstiä ei plagioida (luvatonta lainaamista, jossa tekstiä esitetään omana). (Hirsijärvi ym. 2009, 25 - 26.) Olen merkinnyt työhöni lähdemerkinnät, jokaiseen kappaleeseen aina kun olen lainannut tekstiä, joten työ täyttää tämän eettisyys periaatteen.

Jatkotutkimusaiheita tälle opinnäytetyölle voisi olla, että olisiko joku muu yritysmuoto ollut kannattavampi vaihtoehto, esimerkiksi avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö. Jatkotutkimuksena

voisi olla myös se, että miten yrittäjä on kokenut yritysmuodon muutoksen omalla kohdallaan ja tuliko eteen jotain sellaista mihin ei ollut osannut ennalta varautua.

Opinnäytetyön aihe on ollut hyvin mielenkiintoinen ja sitä on ollut mukava tehdä. Opinnäytetyön aihetta valitessa ajattelin, että vaikka minulla on jo tietoa yksityisyrittäjien ja osakeyhtiön toiminnasta, niin tämän työn kautta saan varmasti vielä paljon uutta tietoa ja pääsen syventämään aiempaa tietoa. Erityisesti yritysmuodon muutoksesta tuli todella paljon uutta tietoa. En ollut aikaisemmin tiennyt mitä kaikkea asioita pitää huomioida yritysmuodon muutoksessa ja miten se käytännössä tapahtuu. Uskon, että pystyn hyödyntämään tästä saamaani tietoa myös tulevaisuuden työelämässä. Taloushallintoon suuntautuneena tämä opinnäytetyö on antanut minulle syvällistä tuntemusta omasta suuntautumisalasta ja siinä olen saanut hyödyntää sekä syventää koulussa oppimaani tietoa.

Opinnäytetyön valmistuminen on ollut omalla vastuullani. Viikoittainen aikataulu on ollut välttämättömyys minulle. Aikatauluista on pitänyt pitää kiinni, jotta työ on valmistunut. Työn aikana on ollut useita tapaamisia ja palaverieita sekä ohjaajan että toimeksiantajan kanssa. Ne ovat olleet hyvin antoisia ja opettavaisia hetkiä, joista olen saanut hyviä ehdotuksia ja vinkkejä opinnäytetööhön sekä ongelmiin ratkaisuja.

Toivon, että tämä opinnäytetyö on hyödyksi tälle kohdeyritykselle, sekä muillekin yrityksille, jotka miettivät yritysmuodon muutosta.

LÄHTEET

Kirjallisuus lähteet:

Honkamäki, T. & Pennanen, M. 2010. Yritysjärjestelyjen käsikirja –kirjanpito, verotus ja yhtiöoikeus. Helsinki: WSOYpro Oy.

Immonen, R. 2011. Yritysjärjestelyt. Helsinki: Talentum.

Jormakka, R. & Koivusalo K. & Lappalainen J. & Niskanen M. 2009. Laskentatoimi. Helsinki: Edita.

Juote, T. & Ukkola, O. 1998. Yrityksen luovutus ja yritysmuodon muutokset. Helsinki: Edita.

Järvenoja, M. 2002. Yritysjärjestelyjen verotus. Helsinki: WSOYpro.

Kukkonen, M. 2004. Pienosakeyhtiön ja sen osakkaan tuloverotus. Helsinki: Talentum.

Leppiniemi, J. 2010. Toiminimestä osakeyhtiöksi. Tilisanomat 3, 56 - 57.

Leppiniemi, J. 2008. Osakeyhtiö –vartenotettava vaihtoehto. Porvoo: Tietosykli.

Myrsky, M. & Linnakangas, E. 2006. Elinkeinotulon verotus. Helsinki: Talentum.

Mähönen, J. & Säiläkivi, A. & Villa, S. 2007. Osakeyhtiölaki pienyhtiössä. Helsinki: WSOYpro.

Mähönen, J. & Villa, S. 2009. Osakeyhtiö IV. Osakeyhtiö ja verotus. Helsinki: WSOYpro.

Ossa, J. 2011. Yritystoiminnan verotus. Hämeenlinna: Karisto.

Ukkola, O. & Vilppula, T. 2004. Yrityksen omistus muutoksessa. Sukupolvenvaihdos, yhtiömuoto, verotus. Helsinki: Edita.

Villa, S., Ossa, J. & Saarnilehto, A. 2007. Yritysmuodot. Toiminta, rahoitus ja verotus. Helsinki: WSOYpro.

Sähköiset lähteet:

Finlex. Elinkeinoverolaki 24.6.1968/360. Saatavilla:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1968/19680360> (luettu 26.9.2013)

Finlex. Tilintarkastuslaki 13.4.2007/459. Saatavilla:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070459> (luettu 3.10.2013)

Patentti- ja rekisterihallitus. 2010. Yksityisen elinkeinonharjoittajan tilinpäätösilmoitus. Saatavilla: <http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/tilinpaatos/yeh.html> (luettu 3.10.2013)

Patentti- ja rekisterihallitus. 2008. Osakeyhtiön perustaminen. Apportti. Saatavilla: <http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen/apporttiehto.html> (luettu 15.5.2013)

Valtioneuvosto. 2013. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2014. Saatavilla:
<http://budjetti.vm.fi/indox/sisalto.jsp?year=2014&lang=fi&maindoc=/2014/tae/hallituksenEsitys/hallituksenEsitys.xml&opennode=0:1:3:19:21>: (Luettu 7.10.2013)

Verohallinto 2010a. Yrityksen perustaminen – liikkeen- ja ammatinharjoittaja. Saatavilla: http://vero.fi/fiFI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Perustaminen (luettu 30.4.2013)

Verohallinto 2010b. Yrityksen perustaminen – osakeyhtiö ja osuuskunta. Saatavilla: http://vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Perustaminen (luettu 14.5.2013)

Verohallinto 2012a. Suoritukset osakkeenomistajille – osakeyhtiö. Saatavilla: http://www.vero.fi/fiFI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus/Suoritukset_osakkeenomistajille_osakeyh%2810863%29 (luettu 9.7.2013)

Verohallinto 2012c. Osingot listaamattomasta yhtiöstä. Saatavilla: https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset/Osakkeet_ja_osingot/Osingot_listaamattomasta_yhtiosta%2811937%29 (luettu 29.7.2013)

Verohallinto 2012d. Tuloverotus – liikkeen- tai ammatinharjoittaja. Saatavilla: http://www.vero.fi/fiFI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Tuloverotus (luettu 9.6.2013)

Verohallinto 2013a. Osinkotulojen verotus. Saatavilla: http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/Osinkotulojen_verotus%2827842%29 (luettu 18.7.2013)

Verohallinto 2013b. Valtion tuloveroasteikko. Saatavilla: http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Vuoden_2013_valtion_tuloveroasteikko%2825864%29 (luettu 30.7.2013)

Verohallinto 2013c. Toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi. Saatavilla: http://vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Toimintamuodon_muutos_osakeyhtioksi%2826050%29 (luettu 3.9.2013)

Verohallinto 2013d. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan tappiot. Saatavilla:
http://www.vero.fi/fi-FI/Liikkeen_ja_ammattinharjoittajan_tappiot%2826850%29 (luettu 9.6.2013)

Verohallinto 2013e. Tuloverotus – osakeyhtiö ja osuuskunta. Saatavilla:
http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus (luettu 16.7.2013)

Verohallinto 2013f. Alijäämähyvitys ja pääomatulolajin tappio. Saatavilla:
http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Alijaamahyvitys_ja_paaomatulolajin_tappio%2825577%29 (luettu 9.6.2013)

Yrittäjät. 2012. Yksityisen elinkeinonharjoittajan verotus. Saatavilla:
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/verotjarahat/verotus/elinkeinonharjoittajanverotus/> (luettu 14.5.2013)

